

RAADSINFORMATIEBRIEF Oudewater

19R.00873

Van : College van burgemeester en wethouders
Datum : 17 december 2019
Portefeuillehouder(s) : Wethouder W.J.P. Kok
Portefeuille(s) : Wmo
Contactpersoon : W. Waanders
Tel.nr. : 0645235249
E-mailadres : waanders.w@woerden.nl

Onderwerp:

Implementatie van de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg

Kennisnemen van:

Een toelichting op de wijze van implementatie van de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz).

Inleiding:

De Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz) treedt op 1 januari 2020 in werking. De Wvggz beschermt de rechten van mensen die te maken hebben met verplichte zorg in de GGZ. Met deze brief informeren wij u over de wijze waarop we uitvoering geven aan de Wvggz.

Kernboodschap:

Algemeen: doel van de Wet verplichte GGZ

Soms leiden ernstige psychische problemen bij iemand ertoe dat hij een gevaar voor zichzelf of anderen vormt. Tot op heden was een verplichte opname in een instelling de enige manier om deze mensen te helpen en het gevaar weg te nemen. De wet die dit tot en met 2019 regelt is de Wet BOPZ (Wet Bijzondere Opneming Psychiatrische Ziekenhuizen). Per 1 januari 2020 gaat de Wvggz in als vervanging van de wet Bijzondere opnemingen in psychiatrische ziekenhuizen (BOPZ).

De Wvggz maakt het mogelijk om verplichte zorg (bijvoorbeeld het toedienen van verplichte medicatie, of begeleiding) ook poliklinisch of bij iemand thuis te geven. Degene die zorg krijgt, kan dan makkelijker contact blijven houden met familie en vrienden en blijven deelnemen aan de samenleving. Alleen als het niet anders kan, is verplichte opname in een instelling aan de orde. De Wvggz biedt dus zorgverleners meer instrumenten voor zorg op maat. Daarnaast geeft de wet de mensen die verplicht worden behandeld en hun familie meer inspraak. Zij beslissen mee hoe de zorg en ondersteuning eruit gaan zien. Ook wordt meer dan voorheen met de gemeente gekeken naar wat iemand nodig heeft om deel te (blijven) nemen aan het maatschappelijk leven, zoals een woning en werk. De Wvggz kan ook van toepassing zijn op 16-

en 17 jarigen, bijvoorbeeld wanneer de ouders van mening zijn dat behandeling noodzakelijk is en de jeugdige deze behandeling weigert.

De Wvggz regelt de voorwaarden voor zorg en verplichte opname bij psychiatrische problemen. De wet kent twee wegen die tot gedwongen zorg kunnen leiden:

- de crisismaatregel, opgelegd door de burgemeester (was inbewaringstelling onder de BOPZ)
- de zorgmachtiging, opgelegd door de rechter (was rechterlijke machtiging en alleen direct door GGZ instellingen aan te vragen onder de BOPZ)

Naast bovenstaande leidt de Wvggz tot de volgende belangrijke veranderingen voor gemeenten:

1. Gemeenten moeten zorgen dat burgers melding kunnen maken van mogelijke noodzaak tot verplichte GGZ, en een verkennend onderzoek naar die meldingen (laten) uitvoeren.
2. Gemeenten moeten zorgen dat vóór het opleggen van een crisismaatregel, de betrokkene wordt gehoord over zijn wensen t.a.v. de uitvoering van de gedwongen zorg.
3. De Wvggz vraagt meer en regelmatige uitwisseling tussen GGZ partijen en gemeenten.

Uitvoeringskeuzes in Oudewater

1. Inrichten meldfunctie en verkennend onderzoek

Mensen die zich zorgen maken over de geestelijke gezondheid van anderen kunnen bij Stadsteam Oudewater of het bovenregionale 'Meld- en adviespunt Bezorgd' van de GGD regio Utrecht een signaal afgeven om de noodzaak van (gedwongen) zorg te laten onderzoeken. De gemeente dient vervolgens vanaf 2020 te zorgen dat wanneer nodig een verkennend onderzoek wordt uitgevoerd naar de noodzaak van verplichte ggz. Het verkennend onderzoek kan leiden tot een aanvraag voor een zorgmachtiging bij de Officier van Justitie. Voor het uitvoeren van het verkennend onderzoek is specifieke ggz expertise benodigd.

De Wvggz geeft hiermee gemeenten nieuwe taken waar nog geen ervaring in is opgedaan. Het gaat om een relatief kleine, maar kwetsbare doelgroep. Het is niet goed in te schatten om hoeveel meldingen het vanaf 2020 zal gaan en welke meldingen zullen leiden tot een verkennend onderzoek. Door samenwerking te zoeken met andere gemeenten kan meer expertise worden opgebouwd, kan geleerd worden van elkaars aanpak en is de ondersteuning aan deze inwoners in het gebied eenduidig. In gezamenlijkheid met een groot aantal gemeenten in Midden Nederland, waaronder alle gemeenten in Utrecht West als ook de stad Utrecht is ervoor gekozen om het uitvoeren van de verkennend onderzoeken voor een pilotperiode van twee jaar te beleggen bij GGD regio Utrecht (GGDrU). De GGDrU heeft de benodigde expertise en ervaring al in huis.

In 2020 monitoren we gezamenlijk het aantal meldingen en verkennend onderzoeken en de samenwerking met de GGDrU. Met deze informatie wordt in de loop van 2020 de werkwijze geëvalueerd en mogelijk bijgesteld.

2. Crisismaatregel: de 'hoorplicht'

Voordat een crisismaatregel (in een acute crisissituatie) wordt afgegeven moet de gemeente vanaf 2020 ervoor zorgen dat de betrokkene wordt gehoord over zijn/haar wensen ten aanzien van de uitvoering van de maatregel. Het hoorverslag dient vervolgens aan het dossier in het crisismaatregel-systeem te worden toegevoegd, waarna de burgemeester een besluit kan nemen om wel of niet een crisismaatregel op te leggen. Vaak is dit een vorm van tijdelijke gedwongen opname. Omdat op het uitvoeren van de hoorplicht tijdsdruk staat is 24/7 beschikbaarheid noodzakelijk en is het ook van juridisch belang dat het wordt uitgevoerd door een onafhankelijke partij. Wenselijk is dit dus niet door de gemeente of de crisisdienst van de ggz zelf. Wederom is in gezamenlijkheid met een groot aantal gemeenten in Midden Nederland ervoor gekozen om de hoorplicht uit te laten voeren door Khonraad. Khonraad is de organisatie achter het landelijke crisismaatregel-systeem, via welke alle communicatie tussen gemeenten, OM en ggz verloopt. Omdat het team van Khonraad al een belangrijk deel uit maakt van het crisismaatregel-proces, landelijk opereert en beschikt over de juiste competenties draagt het beleggen van het horen bij Khonraad bij aan de zorgvuldigheid en snelheid van de crisismaatregel.

3. Samenwerking en uitwisseling met (ggz-) partners

De Wvvgz vraagt om regelmatige uitwisseling tussen ggz partijen en gemeenten. Die uitwisseling is nodig als bij start, tijdens en einde verplichte zorg, bepaalde randvoorwaarden voor deelname aan de samenleving ontbreken. Noodzakelijk voor herstel en stabiliteit is namelijk dat het 'gewone leven' zoveel mogelijk op orde is. Wanneer bepaalde randvoorwaarden ontbreken, kan dit leiden tot de nodige stress welke een negatief effect heeft op de psychische kwetsbaarheid. Daarnaast is overleg nodig vóór het eindigen van een verplichte opname, als er een risico bestaat op maatschappelijke onrust. Samen met onze ggz partners geven we invulling aan deze uitwisseling en samenwerking, met het uitgangspunt dat we zoveel mogelijk aansluiten bij de bestaande praktijk. Er is al een stevig netwerk tussen Stichting Stadsteam Oudewater en betrokken ggz aanbieders. Het onderlinge overleg over het invullen van randvoorwaarden zal steeds in nauwe samenwerking met deze partners gebeuren.

Preventie en vroegsignalering door integraal werken van Stadsteam Oudewater

Bij voorkeur dient voorkomen te worden dat verplichte zorg noodzakelijk wordt. We willen zo vroeg mogelijk signaleren. Naast meldingen vanuit inwoners moeten meldingen van onze partners, zoals woningcorporaties, wijkverpleegkundigen of wijkagent terecht komen bij Stadsteam Oudewater. Bijvoorbeeld wanneer sprake is van een huurachterstand en een achterstand gas, water en licht. Vaak is er dan wat meer aan de hand. Het uitgangspunt is dat dwang alleen als laatste redmiddel wordt toegepast. Dit brengt met zich mee dat eerst de mogelijkheden voor vrijwillige, dus niet gedwongen zorg, volledig moeten worden benut. De opties voor vrijwillige zorg worden uitgebreid: zo is in de nieuwe inkoop beschermd wonen ook een ambulante product voor beschermd wonen opgenomen in combinatie met een 24/7 beschikbaarheid van de ggz aanbieders. Daarnaast kan bijvoorbeeld bemoeizorg worden ingezet.

Door de bundeling van functies die vanuit het Stadsteam worden aangestuurd, kan er sterker integraal worden gewerkt door het Stadsteam Oudewater. Zo kan er zo efficiënt mogelijk de juiste hulp worden georganiseerd.

Financiën

Voor de Wvvgz is vanaf 2020 landelijk 20 mln. euro per jaar aan rijksmiddelen beschikbaar gesteld. De gemeente Oudewater ontvangt daarvan 9.000 euro per jaar. Naar verwachting is dat voldoende om de kosten voor zowel de meldingen, verkennend onderzoeken en de hoorplicht te dekken. Wel met de kanttekening dat in de praktijk moet blijken om welke aantallen en situaties het gaat, en wat dat vraagt aan capaciteit en geld. Zowel landelijk als regionaal wordt de Wvvgz (kwalitatief en cijfermatig) gemonitord. Na 2 jaar volgt een nieuw voorstel voor structurele inzet.

Mogelijke verplichte zorg wordt gefinancierd uit de zorgverzekeringswet. De kosten voor overige hulp en ondersteuning worden, net als nu, gedekt uit de reguliere Wmo-middelen, Jeugdwet of WLZ.

Het college van burgemeester en wethouders,

De secretaris,

ir. W.J. Tempel

De burgemeester (wnd.),

W.G. Groeneweg

